

Μιά στήλη για όλους
τούς αναγνώστες μας

Ποντιακά θέματα

Δύο επιστολές πού, παίρνοντας άφορμή από τὸ γνωστό θέμα «περὶ Ποντίων καὶ Λαζών», ἀναφέρονται εἰδικώτερα στὰ ποντιακὰ θέματα. Ἡ πρώτη προέρχεται ἀπὸ τὸν φοιτητὴ φιλολογίας κ. Κων/νο Ε. Φωτιάδη, γνωστὸ τῆς στήλης καὶ ἀπὸ ἄλλη ἐπιστολή του καὶ ἡ δευτέρα ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κ. Εὐάγγ. Φραγκίδη, πὺ ἀναφέρεται στὸ θέμα τῆς λαϊκῆς ποντιακῆς μουσικῆς.

Ἄξιζει νὰ σημειωθῆ, ὅτι ἡ ἐπιστολή τοῦ κ. Φραγκίδη ἀναφέρεται στὴν πρώτη ἐπιστολή πὺ εἶχαμε πάρει ἀπὸ τὸν κ. Φωτιάδη.

● Ἄς δοῦμε τώρα τὰ θέματα πὺ θίγει στὴν δευτέρη ἐπιστολή του ὁ κ. Φωτιάδης:

«Κύριε «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕ»

Σὰς εὐχαριστῶ πὺ δημοσιεύσατε τὴν 26—9—68 τὴν ἐπιστολή μου γύρω ἀπὸ τὸ ποντιακὸ τραγούδι. Πιστεύω πὺς ἡ ἐπιστολή μου βρῆκε ἀπήχηση στὶς ψυχές ὅλων τῶν Ποντίων, πὺ αὐτὴ τὴ στιγμή, μαζί με μὲνα, σὰς εὐγνωμονοῦν γιὰ τὴν εὐγενικὴ παραχώρηση τῆς στήλης σας. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ξανακλέβω λίγο χρόνο ἀπὸ τὴν φοιτητικὴ μου μελέτη, λόγῳ τῶν ἐπικειμένων ἐξετάσεων τῆς περιόδου Ὀκτωβρίου, γιὰ νὰ παρουσιάσω ἀντικειμενικὰ τὴν πικρὴ πραγματικότητα γύρω ἀπὸ ὠρισμένα ποντιακὰ θέματα.

Εἰμεθα περίπου ἕνα ἑκατομμύριο διακοσιες χιλιάδες Πόντιοι πὺ στὴ συμφορὰ τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς, ἐδῶ καὶ σαράντα χρόνια, χάσαμε τὸ σῶμα τοῦ Πόντου, τὴν ἁγιασμένη μας γενέτειρα καὶ σήμερα κινδυνεύουμε νὰ χάσουμε καὶ τὴν ψυχὴ μας, τὴν ποντιακὴ παράδοση, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὴ γλώσσα, τὰ τραγούδια, τοὺς χορούς, τοὺς μύθους, τὶς δοξασίες, τὸν πολιτισμὸ μας γενικά, κάθε ποντιακὸ μας γνώρισμα, πὺ ὅλα ψυχορραγοῦνε καὶ πάνε νὰ μείνουνε γιὰ πάντα ἀγνωστα στὶς ἐπερχόμενες γενεές τῶν Ποντίων.

Ὅλα αὐτὰ δὲν τὰ λέω ἀσυλλόγιστα, ἀλλὰ εἶναι συμπεράσματα πὺ βῆκαν ἀπὸ τὸ φτωχὸ μυαλὸ μου ὕστερα ἀπὸ σκέψεις, ἀπὸ κρίσεις καὶ ἐπικρίσεις ὠρισμένων πραγμάτων ἀπὸ τὴν καθημερινὴ ζωὴ στὴν συναναστροφή μου με τοὺς ἄλλους.

Ἄν προσγειωθῶμε στὴ σημερινὴ πραγματικότητα, ἀμέσως θὰ διαπιστώσουμε, πὺς ἡ νέα μας γενιά, τόσο στὴν ἀστικὴ ὅσο καὶ στὴν ἀγροτικὴ ποντιακὴ κοινωνία δὲν μιλάει τὴν μητρικὴ τῆς ποντιακῆς διαλέκτου. Τὰ γιορταστικὰ ἔθιμα τοῦ γάμου με τὶς γραφικὲς στολές τῶν νεονύμφων καταδικάζονται με περιφρόνηση καὶ ἀποστροφή, σὰν πρωτόγονα θεάματα. Τὸ κοινωνικὸ ἔλκος τῆς προικοθηρίας ἐφθασε καὶ στὴν ἀγροτικὴ ποντιακὴ οἰκογένεια, κι' ἡ ἐξοχλὴ ἀπομίμηση τῶν ξένων σὲ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις ἔγινε κοινὸ φαινόμενον καὶ γενικά τὰ ἀγνά καὶ σεμνὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, οἱ προγονικὲς μας παραδόσεις παίρνουν ἕνα θλιβερὸ ξέφτισμα, πὺ πολὺ σύντομα ἡ ποντιακὴ μας οἰκογένεια καὶ κοινωνία θὰ χάσῃ κάθε ἠθικοκοινωνικὸ καὶ ιστορικὸ δεσμὸ με τὸν αἰωνόβιο πολιτισμὸ τοῦ Πόντου μας.

Κανένας λαὸς δὲν μπορεῖ καὶ δὲν εἶναι ἄξιος νὰ ἐπιβιώσῃ χωρὶς τὴ βαθειὰ συνείδηση τοῦ παρελθόντος του. Καὶ ὁ ποντιακὸς λαὸς με τὶς περγαμνές τῆς ἱστορίας του, με τὸν ἑλληνοχριστιανικὸ του πολιτισμὸ, με τὶς αἰωνόβιες παραδόσεις, τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα, τὰ δημοτικὰ τραγούδια καὶ τοὺς χορούς του, με τὸ γλωσσικὸ του ἴδιωμα, πὺ θαυμάζεται σὰν τὸ πῶ γνήσιο ἀρχαῖοτυπο ἑλληνικὸ ἴδιωμα καὶ ἀπὸ τοὺς γλωσσολόγους καθηγητὲς μας, «ἱερὴ κιβωτὸς τοῦ μεσαιωνικοῦ γλωσσικοῦ πολιτισμοῦ» χαρακτηρίζεται, ὁ ποντιακὸς λαὸς ἀνώτερος ἀπὸ κάθε μιταλαθοξία, με τὶς ἀσύγκριτες ἀνθρωπιστικὲς ἀρετές του, τὴ φιλοπατρία καὶ τὴ φιλοξενία, θαυμάστηκε καὶ ἐγκωμιάστηκε ἀπὸ τοὺς Ἑλληνας τῆς Ἑλλάδος.

Ἄς προσπαθήσουμε ἐμεῖς, ἡ νέα γενεά, νὰ μὴ διαψεύσουμε τὸν θαυμασμὸ καὶ τὰ ἐγκώμια τῶν Ἑλλήνων τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλάδος ὑπὲρ τῶν πατέρων μας. Νὰ ἀφιερῶσουμε τὸν ἑαυτὸ μας, τὸ εἶναι μας γιὰ τὴν διάσωση τῶν ἠθῶν καὶ ἔθιμων, τῶν παραδόσεων καὶ τῆς ἱστορίας μας, γιὰτὶ ἀπὸ τὴ μιὰ ἡ ἱστορία εἶναι αὐτὴ πὺ διασώζει τὰ γεγονότα τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν πὺ ὑπέκκινεται μονάχα στὴν ἀντίληψη τοῦ ἐκάστοτε ἱστορικοῦ στό πέρασμα τοῦ χρόνου, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ παράδοση εἶναι αὐτὴ πὺ διασώζει τὶς πράξεις καὶ τὶς δραστηριότητες τῶν ἀνθρώπων στὴ γῆ, εἴτε σὰν μικρὴ κοινωνία, εἴτε σὰν ἔθνος, πὺ πληροὶ πολλὰ κενὰ καὶ ἀποτελεῖ τὴν ζωντανὴ ἐκφραση τοῦ τρόπου τῆς ζωῆς καὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ἄς σκεφτοῦμε καὶ ἄς συσχετοῦμε γιὰ τὴ διάσωση τῆς ἐθνικῆς ποντιακῆς μας παραδόσεως. Ἐπικαλούμαι περισσότερο τὴν συμπαράσταση τῶν συναδέλφων μου φοιτητῶν, πὺ παρ' ὅλες τὶς προσπάθειες τῆς περισυλλογῆς τῆς καὶ παρ' ὅλες τὶς ἀναλαμπές τῆς στὴ σημερινὴ μας πορεία βαδίζει με γοργὸ ρυθμὸ στὸ τελικὸ τῆς σῆσιμο.

Εὐχαριστῶ
ΚΩΝ. Ε. ΦΩΤΙΑΔΗΣ
Φοιτητῆς Φιλολογίας, Σωκράτους 6, Θεσ/νίκη

ποντιακής μας παραδόσεως. Επικαι-
τών συναδέλφων μου φοιτητών, που παρ' όλες τις προ-
συχολογίας της και παρ' όλες τις αναλαμπές της στη σημερινή μας πορεία
βαδίζει με γοργό ρυθμό στο τελικό της οβήσιμο.

Εύχαριστώ
ΚΩΝ. Ε. ΦΩΤΙΑΔΗΣ
Φοιτητής Φιλολογίας, Σωκράτους 6, Θεσ/νίκη

● Η επιστολή του καθηγητού κ. Φραγκίδη για την λαϊκή ποντιακή μουσική έχει ως εξής:

Κύριε «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕ»
Πρώτα - πρώτα αισθάνομαι υποχρέωση να σας ευχαριστήσω θερμά για την επίλυση ενός «προβλήματος», που δημιουργήθηκε σχετικά με τους Ποντίους και Λαζούς με αφορμή ένα ακαλαίσθητο δίσκο που κυκλοφόρησε.

Όσον αφορά την διάκριση ανάμεσα στους Ποντίους και στους Λαζούς, είναι αρκετά τὰ ὅσα ἀναφέρουν ὁ διακεκριμένος δικηγόρος και λογογράφος κ. Ε. Ευσταθιάδης και η εξαιρετος συναδέλφος κ. Ε. Ευσταθιάδου.

Εγώ θά ἀναφερθῶ μονάχα στο δεύτερο θέμα, που δημιουργήθηκε με την κυκλοφορία του δίσκου και με τὸ ὅποιο ἀσχολήθηκε διεξοδικά και ὁ φοιτητής κ. Κ. Φωτιάδης. Ἐννοῶ τὴν προσπάθεια που καταβάλλεται για τὴ διαστρέβλωση τῆς γνησίας Λαϊκῆς Ποντιακῆς Μουσικῆς.

Ἡ ἀχαρακτήριστη αὐτῆ προσπάθεια ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα νὰ νοθευθῆ ἡ ποντιακὴ μουσικὴ καὶ ἡ γνήσια αἰσθητικὴ ἀπόλαυση ποὺ προσφέρει στοὺς παλιούς και νέους Ποντίους. Ἔτσι για καθαρῶς ἐμπορικὸς σκοπὸς ἐρμηνεύονται σὲ δίσκους στίχοι ποντιακοὶ με τὴν συνοδεία μουζουκίου, ποὺ τολμᾷ νὰ ὑποκαταστήσῃ τὴν ἀναντικατάστατη πατροπαράδοτη ποντιακὴ λύρα. Τὴ ΛΥΡΑ, τὴ μεγάλη θεοτῆτα τῶν Ποντίων, ποὺ ἐπὶ αἰῶνες ὀλοκλήρους στάθηκε ἡ μοναδικὴ σύντροφος καὶ «παρηγορητριά» τοῦ ἐλληνοποντιακοῦ λαοῦ. Αὐτὴν με τὴν ὅποιαν οἱ Πόντιοι τραγοῦδησαν καὶ τραγοῦδούν τὶς χαρὲς και τοὺς καῦμους τῆς πολυκύμαντης ζωῆς τους. Αὐτὴν, ποὺ στο ἀκουσμά της κάθε Πόντιος αἰσθάνεται ρίγη συγκινήσεως και ζυπνὰ μέσα του ἡ ἀγέραχη ποντιακὴ ψυχὴ και ἀναπολεῖ με νοσταλγία τὴν ἀλύτρωτη Γῆ τοῦ Πόντου.

Καθῆκον, λοιπόν, ὄλων τῶν ποντιακῶν και ἐπιστημονικῶν σωματείων εἶναι νὰ κρατήσουν ἀταλάντευτο τὸ δρόμο ποὺ πρέπει νὰ τραβήξῃ ἡ ποντιακὴ μουσικὴ.

Γιατὶ μονάχα ἔτσι θά μπορέσῃ νὰ πραγματοποιήσῃ τὸν προορισμὸ της μέσα στο νέο ἀντιφατικὸ κλίμα τῆς ἐποχῆς μας και νὰ ἐξῆσθῃ φραγμὸ στίς προσπάθειες ποὺ καταβάλλουν ὄρισμένοι ἀνεύθυνοι και ἀναρμόδιοι παράγοντες για νὰ τὴν ἐκτρέψουν ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴ της κοίτη.

Εὐχαριστῶ για τὴν φιλοξενία
Μετὰ τιμῆς
ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΦΡΑΓΚΙΔΗΣ, Καθηγητῆς
Μαυρομιάλη 46, Πολίχνη Θεσσαλονίκης

Ο ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΣ